

Registrační pokladny boj se šedou ekonomikou nevyhrají

04.května 2004 Hana Lánová

V EU jsou registrační pokladny zavedeny pouze v Itálii a v Řecku, rozhodně tedy nejde o běžnou evropskou praxi. Zkušenosti ze Slovenska ukazují, že jejich povinné zavedení nepřineslo očekávaný efekt. Ukázalo se, že servisní technici umí pokladnu nastavit tak, aby se tržby nezaznamenaly na kontrolní pásku. Při případných kontrolách pak podnikatelé tvrdí, že rozdíl mezi hotovostí v pokladně a zaregistrovanými tržbami představuje jejich vklad před počátkem prodeje. Obdobnou zkušenost se snadným obcházením podobného nařízení již udělala i ČR v případě turbotaxametrů ve vozidlech taxislužby.

Navrhovaný vládní zákon by šlo snadno obejít, protože žádná registrační pokladna nemá tu moc, donutit zákazníka, aby si daňový doklad vyžádal a vzal. U každé pokladny by tak po celou dobu jejího provozu musel stát státní úředník, který by kontroloval, zda opravdu všechny tržby registrační pokladnou procházejí. Ostatně povinnost evidovat tržby existuje již dlouho, stanovuje ji zákon o dani z příjmu. Stejně tak existuje zákonná povinnost vydat paragon, pokud o něj zákazník požádá a finanční úřad i dnes má pravomoc daňové subjekty kontrolovat. To, že tak nečiní, je věc jiná.

Zavedení registračních pokladen by si vyžádalo nemalé finanční náklady, a to jak na straně podnikatelů, tak na straně státu. Na straně státu vzrostou náklady související s nárůstem počtu úředníků. S tím jsou spojeny rostoucí náklady na mzdy, zaškolení a vybavení těchto pracovníků. Odhaduje se, že příjem plynoucí ze zlepšeného výběru daní, by přibližně pokryl náklady spojené s nárůstem státní správy. Výsledný efekt by tak byl nulový. Drobné podnikatele by mohlo povinné zavedení registračních pokladen dohnat až k ukončení jejich činnosti. Po zavedení minimální daně a zvýšení odvodů na sociální a zdravotní pojištění, představují pro živnostníky registrační pokladny další hřebíček do jejich podnikatelské rakve.

Šedou ekonomiku nelze zcela vymýt, lze ji pouze omezit. Nejefektivnějším opatřením k omezení šedé ekonomiky je snižování daňového zatížení a zjednodušování daňového systému. Při nízkých daních se lidem nevyplácí vymýšlet tisíce a jeden způsobů, jak se placení daní vyhnout.

Vládou navrhovaná opatření v podobě zavedení registračních pokladen, majetkových příznání či kolkování lihovin, rozhodně nepřispějí k poklesu šedé ekonomiky. Tato opatření ve svém důsledku znamenají pouze vyšší daňovou zátěž a další bariéru soukromému podnikání. Čím vyšší jsou daně, tím konkurenceschopnější je šedá ekonomika vůči ekonomice oficiální. Vláda šedou ekonomiku neomezuje, ale naopak ji příživuje. Vláda nebojuje s šedou ekonomikou, ale s podnikateli!